

Nr 303

Av herr Spetz, angående avveckling av fastighetsskatten m. m.

Fastighetsskatten är en uteslutande kommunal skatt. Dess utformning som garantiskatt gör att den drabbar synnerligen ojämnt, då den blir effektiv endast om inkomst från fastigheten saknas eller är så låg att den icke uppgår till garantibeloppet. Att skatten sålunda drabbar slumpvis har rest kravet på dess avskaffande. Frågan härom kan anses vara avgjord i princip vid 1953 års riksdag i samband med omläggningen av fastighetsskattens taxering och sänkningen av repartitionstalet från 5 till 4, då detta uttryckligen betecknades som ett första steg i skattens avveckling.

Något uttalande om vid vilken tidpunkt eller i vilken takt avvecklingen skulle ske gjordes emellertid icke. Detta ställdes på framtiden.

Av prop. nr 186 vid 1953 års riksdag framgår att sänkningen av den effektiva fastighetsskatten på grund av det ändrade repartitionstalet beräknades uppgå till 40 milj. kr. från det beräknade beloppet av 155 milj. kr. De vid 1952 års fastighetstaxering höjda taxeringsvärdena har medfört en viss höjning, varför den effektiva fastighetsskatten för dagen beräknas till 150 milj. kr. I förhållande till den år 1954 debiterade kommunalskatten, 3 221 565 000 kr., utgör detta endast 4,6 %. Siffran är osäker och sannolikt i överkant med tanke på inkomstutvecklingen. Den effektiva fastighetsskatten minskas ytterligare i någon mån genom den förut omnämnda omläggningen av fastighetsbeskattningen. Om hela landet vore en kommun skulle det inte finnas några svårigheter att omedelbart avskaffa fastighetsskatten. Olyckligtvis har dock denna skatt mycket olika betydelse för olika kommuner.

Härvid riktas uppmärksamheten särskilt på tvenne slag av kommuner, nämligen dels de kommuner där taxeringsenheter som exempelvis vattenregleringsföretag åsatts höga taxeringsvärden utan att lämna någon inkomst inom kommunen, dels s. k. sommarstugekommuner. I fråga om fastighetsstrukturen utgör dessa kommuner vissa ytterligheter i det att i första fallet taxeringsenheterna är få med höga taxeringsvärden medan i det andra finnes ett flertal taxeringsenheter med i regel relativt låga taxeringsvärden.

De uppslag för fortsatt avveckling av fastighetsskatten, som tidigare diskuterats bl. a. av 1950 års skattelagssakkunniga, har varit dels en ytter-

ligare sänkning av repartitionstalet, dels ett skattefritt bottenavdrag. Det är uppenbart att i en kommun med ett fåtal taxeringsenheter betyder ett bottenavdrag av exempelvis 20 000 kr. praktiskt taget ingenting. Vid ett taxeringsvärde av 2 000 000 kr. sjunker skatteunderlaget från 800 till 792 skattekronor, medan en sänkning av repartitionstalet från 4 till 3 medför en sänkning från 800 till 600 skattekronor. För en fastighet taxerad för 30 000 kr. blir motsvarande siffror nedsättning från 12 till 4, resp. från 12 till 9 skattekronor. Detta under förutsättning att fastighetsskatten i sin helhet är effektiv.

I ovannämnda utredning ingick en särskild undersökning gällande Djurö. Vid tidpunkten för undersökningen utgjorde antalet skattekronor i denna kommun med utpräglad sommarbostadskaraktär 34 055, varav fastighets- skattekronor 15 854 och inkomstskattekronor 18 201. Enligt Årsbok för Sveriges kommuner 1955 utgjorde motsvarande siffror vid 1954 års taxering 36 831, 13 305 och 23 526, utvisande att antalet fastighetsskattekronor sjunkit från 46 % av totala antalet skattekronor till 36 %. Det må understrykas att detta icke gäller effektiva fastighetsskattekronor. Taxerings- enheternas antal i Djurö församling utgör enligt uppgift 2 666 st., varav 2 582 är annan fastighet. För huvudparten av dessa torde inkomsten från fastigheten beräknas enligt schablonmetoden, eller 3 % på taxeringsvärdet, med avdrag för skuldränta. Tyvärr finnes intet material för att kunna klarlägga vilken inkomstsumma som härigenom tages till beskattning inom kommunen. Även om fastighetsskatten genom ett skattefritt bottenavdrag av 20 000 kr. skulle helt försvinna, kommer kommunen att väsentligt kompenseras genom schablontaxeringen. Om den effektiva fastighetsskatten antages vara så hög som 80 % och bortfallet uppgå till $\frac{1}{4}$ skulle den erforderliga höjningen av den kommunala utdebiteringen stanna vid ett belopp av 60 öre per skattekrona. Då Djurö i detta avseende utgör ett ytterlig- hetsfall, kommer verkningarna av ett bottenavdrag av 20 000 kr. för det övervägande antalet kommuner att bli omärkbara.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

1. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en förnyad undersökning av den effektiva fastighetsskat- tens storlek och betydelse samt en plan för dess avveckling samt

2. att riksdagen må i avvaktan härpå som en proviso- risk åtgärd besluta att 47 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 47 och 60 §§ kommunalskattelagen skall erhålla följande ändrade lydelse.

47 §.

För — — — taxeringsvärde sedan detta minskats med 20 000 kr.

Uppgår taxeringsvärdet icke till 20 000 kr. skall garantibelopp icke beräknas för fastigheten.

Garantibeloppet — — — förordnande.

Vad som — — — hänsyn härtill.

Anvisningar

till 47 §.

Till ledning — — — följande exempel.

1. Har rörelseidkare — — — angivet belopp.

Har beskattningsåret — — — angivet belopp.

2. Har i — — — fastighetens taxeringsvärde minskat med 20 000 kronor.

3. Har en — — — taxeringsvärden, vardera minskat med 20 000 kronor.

till 60 §.

Till ledning — — — följande exempel.

1. Ett aktiebolag — — — respektive 45 000 kronor, 95 000 kronor och 120 000 kronor.

Om den — — — i 56—59 §§.

2. I en — — — respektive 50 000 kronor och 90 000 kronor.

A:s beskattningsbara — — — på municipalsamhället.

3. En person — — — å municipalsamhället.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1957, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1957 års inkomsttaxering samt i fråga om eftertaxering för år 1956 eller tidigare år.

Stockholm den 26 januari 1956

Gunnar Spetz